

NEW YORK TIMES BESTSELLER

ARCHETYPY

PEČOVATEL
AKTIVISTA
ATLET
INTELEKTUÁL
KRÁLOVNA
TVŮRCE
UMĚLEC
MANEKÝNA
VIZIONÁŘ
REBEL

**Kdo
jste
vy?**

**Kdo jsem?
Jak můžu být spokojená?
Jaké je mé poslání?**

CAROLINE MYSS

AUTORKA KNIH STAV BEZTÍŽE A PROČ SE LIDÉ NELÉČÍ A JAK MOHOU

Archetypy

ARCHETYPY

Kdo jste vy?

Caroline Myss

PRAGMA
HODKOVIČKY

Caroline Myss
ARCHETYPY
Kdo jste vy?

Z anglického originálu Archetypes přeložil Petr Sumcov

PRAGMA, V Hodkovičkách 2/20, 147 00 Praha 4

© Caroline Myss, 2013
© PRAGMA, 2013

ISBN 978-80-7349-366-0

Obsah

Předmluva	7
Úvod	11
Kapitola 1 ARCHETYPY: NOVÁ VNITŘNÍ SÍŤ	15
Kapitola 2 VAŠE OSOBNÍ CESTA	24
Kapitola 3 AKTIVISTA	42
Kapitola 4 ATLET	61
Kapitola 5 DUCHOVNĚ HLEDAJÍCÍ	78
Kapitola 6 INTELEKTUÁL	100
Kapitola 7 PEČOVATEL	118
Kapitola 8 REBEL	135
Kapitola 9 UMĚLEC/TVŮRCE	156
Kapitola 10 VIZIONÁŘ	177
Kapitola 11 KRÁLOVNA/ŘEDITELKA	197
Kapitola 12 MANEKÝNA	215
Galerie archetypů	237
Poděkování	245
O autorce	247

*Cristině Carlino, sestře a přátelům
– s vděčností a láskou*

Předmluva

Archetypy mne fascinovaly od chvíle, kdy jsem poprvé přečetla knihu *Ženy, které běhaly s vlky* od Clarissy Pinkoly Estés, což bylo před 20 lety. Další, kdo mi ohledně archetypů hodně řekl, byl Bill Moyers, který o nich hovořil ve svých pořadech na PBS. Nicméně až když jsem se seznámila s prací Caroline Myss, má mysl se archetypům otevřela kreativně a s pochopením, jak ovlivňují každou stránku našeho života. Za oněch deset let od chvíle, kdy kniha vyšla, jsem na tohle téma debatovala s každým, kdo byl aspoň trochu ochoten si o tom popovídat, včetně Caroline, která se stala mou vzácnou přítelkyní a spřízněnou duší. Potkaly jsme se na akci, kde přednášela. Tou dobou jsem pracovala jako ředitelka firmy Philosophy, zabývající se problematikou péče o pleť, firmy, kterou jsem založila. Když mne organizátoři požádali, abych tuto akci sponzorovala, okamžitě jsem souhlasila – za předpokladu, že se budu moci setkat s Caroline v soukromí a budu si s ní moci pohovořit o své velmi nemocné přítelkyni, Daně Reev. (Caroline má mnoho vloh, mezi jinými také léčitelskou intuici.) Schůzka se uskutečnila a byla mým požehnáním, protože od té doby se s Caroline těšíme skvělému přátelství.

Přeskočím nyní do roku 2009, kdy mi zatelefonovali ze společnosti, která koupila mou firmu Philosophy, a informovali mne, že mé kreativní služby nebudou již nadále zapotřebí. Mohu prý zůstat jako čestná předsedkyně, pokud ovšem nebudu zasahovat do práce nově-

ho ředitele. Cítila jsem se pokořená a zlomená. Rezignovala jsem na funkci a následující měsíc jen ležela na posteli a brečela. Přestože se mi v profesionálním životě dařilo, tohle jsem cítila jako obrovskou prohru. Jediný telefonát mi sebral moji identitu. Ukázalo se ovšem, že onen telefonát byl nakonec tím nejlepším, co mne mohlo potkat.

Asi o měsíc později jsem dělala to, co dělá každá normální žena, když má dostatek času: dělala jsem si pořádek v šatníku.

Seděla jsem na podlaze a probírala různé kostýmy a šaty, které jsem nahromadila za celou řadu let. Na jedné hromádce leželo oblečení, které bylo umělecky laděné, plné ženskosti, vzdušné a éterické. Pak tu byla druhá hromada, na které ležely uniformy pro vizionářku – množství takřka stejných bot, kalhot a triček, které jsem si nakupovala vždy po deseti kusech, někdy i po dvaceti. Na druhé straně pokoje ležel stoh drahého oblečení na míru, ozdobeného často šperky. To byla zbroj pro královnu zasedacích místností. Měla jsem takových obleků hodně, ale všechny jsem je nesnášela a měla jsem v živé paměti, jak nepohodlně jsem se v nich cítila, kdykoli jsem si je oblékla. Stejně špatný pocit jsem měla z hromady elastáků pro „starostlivou ženu“. Nikdy mi tyhle dva druhy oblečení nedělaly dobře, a přesto na podlaze mého pokoje jasně převládaly.

Tak jsem tam seděla, hleděla na svůj dosavadní život pohledem svého šatníku, když vtom skrze tmu mé beznaděje zazářilo světlo a já založila svou třetí firmu, Archetypes, Inc.

Bylo to, jako by Vizionář zabývající se filozofií procítl ze snu. To, co jsem totiž na podlaze viděla, byly hromádky různých archetypů. Některé hromady mým vlastním archetypům odpovídaly, ale většina ne. Začala jsem přemýšlet, jak jsem se v minulých deseti letech nechala úplně vykojet a začala se snažit napodobovat archetyp Pečovatele, který ale ve mně doopravdy nebyl. Vzpomínala jsem, jak jsem hrála roli Královny/Ředitelky, aniž by mi v ní někdy bylo dobře, ještě navíc v šatech, které s touto rolí souvisely.

Z tohoto vzpomínání na podlaze mého pokoje začala jasně vystupovat pravda, že onen pocit prázdnoty, který jsem zažívala – i přes velké úspěchy v osobním a profesním životě – pramenil z toho, že jsem nežila své vlastní archetypy.

Když se dnes ohlédnu, vidím, že jsem netrpěla ztrátou identity, ale spíše jsem procházela krizí archetypu. Královna/Ředitelka byla mrtvá, ale kreativní Vizionář nikoli. Chtěla jsem vytvořit sociální platformu, kde by se lidé mohli seznamovat s fascinující tematikou archetypů a s tím, jak nám mohou změnit život a vztahy. Firma *Archetype Me* bude pomáhat lidem najít vlastní sílu a rozhodovat se podle svých vlastních a vnitřních archetypů.

Ve své nové firmě jsem dostala příležitost spojit síly s Caroline Myss. Caroline už déle než 25 let učila své žáky o síle archetypů. Nyní bude prostřednictvím této knihy učit také vás. Objevíte, jak je náš život archetypy řízen již od našeho narození. Zjistíte, proč k vám někteří lidé, některé šaty a vztahy pasují a proč vám jiné přinášejí jen pocit nepohody. Poprvé v životě se budete moci podívat do svého šatníku, domova, zaměstnání a na důležité vztahy a položit si jednoduchou otázku: *Žiji svůj skutečný archetyp?* Řečeno jinak, žiji život, pro který jsem se narodil(a), život svého pravého já?

Nejkrásnějším objevem u archetypů je to, že ve vás probouzejí citlivost k synchronicitě, znamením, symbolům a k významným shodám okolností, které vstupují do vašeho života a říkají si o pozornost. Říkají „zastav se“, „běž“ nebo „zůstaň v klidu“, ale vždy intuitivně víte, že jim potřebujete naslouchat. Požehnání a potěšení, které tato znamení přinášejí, je velmi posilující. A tak se ve vašem životě rodí zázraky, jeden za druhým.

Jedním ze zázraků pro mne byl objev archetypů. Dalším bylo setkání s Caroline. Doufám, že totéž bude platit i pro vás.

*S láskou a vděčností
Cristina Carlino, New York 2012*

Úvod

Už dávno věřím, že nemůžeme doopravdy poznat, kým skutečně jsme, dokud neporozumíme archetypům, konkrétně svým osobním archetypům, protože ony jsou duševními brýlemi, skrze které se na sebe sama a na svět okolo sebe díváme. Jako společnost jsme chtěli porozumět, jak funguje naše psychologie, proč jsme takoví, jací jsme, a jak se můžeme léčit. Tyto otázky v nás probudily potřebu nejen vědět o tom, že nás archetypy ovlivňují, ale také jak se v našich osobních životech projevují. Archetypy jsou novou řečí energie.

Vlastně jsem měla rozepsáno něco jiného, když vtom mě Cristina Carlino požádala, abych toho nechala a napsala tuto knihu a rovněž abych něčím přispěla na webovou stránku, kterou právě připravovala. Cristina mi popsala svou vizi skupin lidí, kteří se na internetu stanou jakýmsi e-přáteli ohledně archetypů, kterým říká „arch-e-přátelé“. Budou to lidé se stejnými osobními archetypálními vzory. Viděla bezpočet možností, jak by si mohli zlepšovat vlastní zdraví, vztahy, celkovou spokojenost – celý svůj svět – pokud by dokázali pochopit podstatu toho, kým jsou. Nad Cristininou nabídkou jsem nezaváhala, jelikož mi bylo jasné, že pokud tento materiál zpřístupníme širšímu okruhu čtenářů, bude to mít velký transformační vliv. Kniha *Archetypy* a webová stránka

www.ArchetypeMe.com nabízí interaktivní prostředek ke vstupu do vašich archetypů a k využití jejich magnetismu pro otevření se plnému projevu vlastního života.

Nadešel čas, aby naše společnost udělala kvantový skok ve vědomí a uznala ústřední roli intuice. Archetypy jsou jazykem intuice, a čím lépe se s nimi obeznámíme, tím jasněji budou s naší vlastní intuicí rezonovat. Archetypy k nám hovoří jazykem mýtů a symbolů, což se do společnosti, která plynule hovoří jazykem vyspělých technologií, rychlých zpráv a Twitteru, přesně hodí. Rozdíl obou jazyků spočívá v tom, že archetypy mají původ v naší kosmické inteligenci, a nikoli v našich technických znalostech. Bylo nevyhnutelné, aby se jednoho dne náš rozumový intelekt setkal s intuitivní inteligencí, což se prostřednictvím archetypů děje.

Archetypy jsou klíčem k naší osobní síle. Byla jsem svědkem dramatických změn, kdy se lidé probudili ke své vlastní síle. Nejednou jsem je viděla, jak si uvědomili, že jejich potřeba trávení času o samotě není projevem jejich nespolečenskosti, nýbrž vychází z jejich archetypu Poustevníka, který je vede k vyhledávání samoty a ticha, aby tak posílili svého ducha. Viděla jsem, jak jiní došli k uvědomění, že jejich vášeň pro přírodu nepramení z touhy utéci z města, že se identifikují s Dítětem přírody, archetypálním vyjádřením duše přírody. Když odhalíte, které archetypy řídí váš život, vstoupíte tak do jádra vlastní bytosti, dost možná, že vůbec poprvé. Je to, jako byste si konečně oblékli šaty, které máte nosit.

Ačkoli pevně věřím, že jazyk archetypů bude naším příštím jazykem, poměrně nedávno jsem si tím tak jistá nebyla. Když jsem na toto téma poprvé přednášela, měla jsem starost, že nebudu schopná se jasně vyjádřit a vysvětlit, že archetypy jsou univerzálními vzorci síly, vyvěrajícími z našich mýtů a představ, a že tyto mýty a představy potom nehmatatelně sprádají svůj vliv a formují náš pohled na všechno, co se v našich životech děje. Pochybovala jsem a váhala,

zda mám mluvit, protože mi bylo jasné, že téma archetypů přichází s vlastním slovníkem, který je spojen s oblastí duše. Pro naši společnost, která je orientována na rozum, logiku a vědu, jsou informace o něčem, co „působí, ale není to vidět“, většinou bez šance na důvěryhodnost.

K svému překvapení jsem však zjistila, že několik málo příkladů lehce rozpoznatelných archetypů snadno utvořilo most mezi doslovným světem, ve kterém žijeme, a světem mýtů a symboliky, který je doménou archetypů. Žen v obecnstvu jsem se třeba ptala: „Kolik z vás vždycky vědělo, že se stane matkou?“ Většina z nich zvedla ruku. Dále jsem se zeptala: „Jak jste to věděly?“ Na to zpravidla pokrčily rameny, jako by chtěly říci: „Jednoduše jsem to věděla proto, protože právě kvůli tomu tady přece jsem – abych byla Matkou.“

Potom jsem se obecnstva zeptala: „Kdo z vás se považuje za rozeného Dobrodruha?“ Ruku zvedlo několik mužů a pár žen. „A kdo z vás se považuje za Válečníka?“ Ruce zdvihlo ještě více mužů. Byla jsem ohromena, protože jsem se vždy domnívala, že příběh vítězného prince se nachází spíše v ženské než mužské fantazii. Toho dne mi ale došlo, že pro mnoho mužů je představa válečníka moderní doby, jako třeba člena speciálních jednotek Navy SEALs, velmi „sexy“.

Když jsme došli k archetypům Léčitele a Poustevníka, již se lidé neptali na všeobecné věci o archetypech, ale kladli spíše otázky typu: „Jaké jsou moje archetypy?“ a „Jak zjistím své archetypální vzory?“ Atmosféra v místnosti byla elektrizující, jiskřící hladinou zvědavosti, jakou jsem s posluchači nikdy předtím nezažila. Byli by klidně zůstali v sále přes noc, kdybych souhlasila.

Později, při večeři s přáteli, jsem se neudržela a začala mluvit o onom výbuchu nadšení při své přednášce. Nic, o čem jsem kdy přednášela, nezbudilo takovou odezvu. Co na těch archetypech je,

že způsobily takovou reakci? Když jsem se nad tím více zamyslela, zdála se odpověď jasná: Archetypální vzory jsou klíčem k vašemu skutečnému já. Jakýmsi způsobem o vás vědí více, než o sobě víte vy sami. Když své vlastní archetypální vzory objevíte a prozkoumáte, porozumíte své skutečné podstatě.

Archetypy byly odjakživa hnacím motorem lidského podvědomí, avšak můžete prožít celý život, aniž si jich všimnete. Archetypální vzory jsou jako dveře do skryté říše, do paralelní reality. Objevíme-li tuto paralelní realitu, ve které archetypy sídlí, a najdeme-li vlastní konkrétní archetyp, setkáme se sami se sebou, dost možná, že vůbec poprvé.

Je mou nadějí, že vám tato vnitřní cesta přinese takovou životní proměnu, jakou přinesla mně.

Caroline Myss
Oak Park, 2012

Kapitola 1

ARCHETYPY: NOVÁ VNITŘNÍ SÍŤ

Kdybich vám řekla: „Vidíš tamtoho muže? To je můj Hrdina,“ nebo: „Ta žena je Dokonalá matka,“ vím, že byste bez pochyb naprosto přesně pochopili, co se vám snažím o těch dvou lidech, které jste nikdy předtím nepotkali, sdělit. S použitím pouhých tří slov – *Hrdina* a *Dokonalá matka* – bych ve vás probudila dva kompletní archivy mýtů a symbolů, které s těmito slovy automaticky spojujete. Během několika sekund by tito dva lidé přestali být cizinci, protože vaše psychika by je obalila do příběhů, pověstí a vašich vlastních vzpomínek. Onen muž by se okamžitě začal jevit jako nepřemožitelný silák, schopný vyřídit každého protivníka. I když byste o něm nevěděli zhola nic, okamžitě byste mu začali důvěřovat. Koneckonců, Hrdinové nezklamou ženy, které přišli zachránit – alespoň ne v pohádkách, které známe a milujeme, že?

Hrdina je typ Osamělého jezdce: osamělý, zaměřený, muž jediné ženy, který vás naprosto uchvátí. (Jak by také mohl být skutečným Hrdinou, kdyby se zaplétal s dalšími ženami?) Každá žena chce svého vlastního Hrdinu jen pro sebe. Už od dob starověkých řeckých bojovníků, jakými byli Herkules, Odysseus a Achilles, až k legendám, jako je Robin Hood a Statečné srdce, a novodobým hrdinům

skutečného života, jakými jsou Navy SEALs, riskující své životy při dopadení Usámy bin Ládina, nás tyto hrdinové fascinují svými směrlými činy. V dnešní době na tento seznam přibýly také Hrdinky, v čele se současnými Eko-bojovnicemi, jakými jsou Karen Silkwood a Erin Brockovich. Jejich silou je morální odvaha.

Hrdinové a Hrdinky jsou nejpoblárnějšími filmovými postavami dneška. Natočte film o Batmanovi, Spidermanovi, Supermanovi nebo Superženě, a bude to kasovní trháč číslo 1 nadcházejícího týdne. Proč? Je to jednoduché. Své Hrdiny a Hrdinky nejen milujeme, my je také *potřebujeme*. Společnost bez Hrdinů je společností poražených. Jsou našimi ikonami síly, symbolizujícími světu, že jsme neporazitelní.

I vy máte minimálně jednoho svého Hrdinu. Pokud jej nemáte, tak po nějakém toužíte. Možná se to neprojevuje tak, že obcházíte knihkupectví a sháníte o něm knihy a časopisy, ale myšlenka na někoho, na nějž se můžete spolehnout, kdo přijde a změní celý váš život – psychologicky, a možná i doslovně – je pro většinu lidí nezbytností pro šťastné a spokojené žití. Tuto potřebu máme všichni společnou, protože je uložena v naší emocionální DNA. Je naší přirozeností. Určité kvality a vlastnosti jsou přirozeně lidské: péče o druhé, ochrana dětí, věrnost, schopnost milovat, potřeba zabezpečit domov a rodinu. Jedná se o vrozené lidské vlastnosti, představované archetypy, univerzálními neosobními vzorci energie, uloženými v našem kolektivním podvědomí – řekněme v duši našeho druhu. Ty máme se všemi lidskými bytostmi společné.

Zamyslete se na okamžik nad archetypem Dokonalé matky. Nemusíte ji znát osobně, stačí si ji představit. Výraz „Dokonalá matka“ zní jako bouchnutí do stolu, zejména v naší společnosti, ve které je tento archetyp komerčně podporován až za hranice svého, již hluboce zakořeněného, sentimentálního významu. Jakmile vám někdo řekne, že tamta žena je Dokonalá matka, máte okamžitě představu

skvěle kuchařky a hospodyně, která udržuje domácnost v dokonalém pořádku, pomáhá svým dětem s domácími úkoly, chodí se na ně dívat do jejich zájmových kroužků, naslouchá jejich problémům, nechává doma přespat jejich kamarády – a pečce výborné koláče. Ačkoli slova „Dokonalá matka“ ve vás mohou vyvolat bolestivé vzpomínky na vaše vlastní nedokonalé dětství, přesto máte ve své psychice obraz postavy Matky velice pevný.

Jak je možné, že nám tyto dva pojmy – *Hrdina* a *Dokonalá matka* – mohou zprostředkovat tolik emocionálních, intelektuálních a mytických informací? Je to proto, protože se jedná o archetypy, vzorce duševní síly v podvědomé mysli. I když jsou archetypy kolektivními symboly, které sdílí všichni v téže kultuře, mohou k nám rovněž promlouvat individuálně jako osobní archetypální vzory, jež jsou základem našich přesvědčení, sklonů, motivací a činů. Organizují naše vztahy a zásobují je energií. Archetypy jsou představy síly, se kterými se identifikujeme už jako děti. Atlet nebo Umělec či Hecrec, Princezna a nebo také Oběť či Upír, to jsou celé komplexy příběhů a mýtů, které si jakýmsi způsobem představujeme, že se dějí v našem vlastním životě. Lákají nás filmy, knihy a počítačové hry, kde hlavní postava reprezentuje naši představu síly. Holčičky se oblékají jako Princezny a Superžena, chlapi jako Batman a Válečníci. Identifikace s archetypem začíná již ve velice útlém věku.

Jak rosteme, vytváříme si vlastní život, ovlivněný těmito představami, a nevědomě žijeme své archetypy. Sama o archetypech přemýšlím jako o našich energetických společnicích. Od narození v sobě máme archetypální vzorce, podle nichž žijeme. Jakožto lidské bytosti máme vzorce velice rádi – dávají našemu životu řád. Hledáme je ve světě kolem nás, zejména v lidech, protože intuitivně víme, že pokud pochopíme něčí vzorec chování, poznáme, jak se staví sám k sobě, ke svému životu a také k nám. Například když o někom víme, že je Intelektuál, je pro nás srozumitelnější; proto

ho zajímají zahraniční filmy a dokumenty o slavných osobnostech. Nebo jsme rádi, když naši přátelé chápou, proč každý den cvičíme. Je to tím, že v sobě máme archetyp Atlety a každodenní trénink prospívá našemu fyzickému, emocionálnímu i psychickému zdraví. Neděláme to jen tak pro zábavu: potřeba cvičit je naší nedílnou součástí.

Možná si toho nejste vědomi, ale už v dětství diagnostikujete archetypální energii lidí kolem sebe. Jen tomu nejspíš říkáte jinak – že si je zařazujete nebo že je posuzujete. Tím, že sledujete druhé, se vlastně učíte poznávat, podle jakého archetypu se řídí. Zaznamenáváte jeho specifické znaky, které vám umožňují zařadit si jej. Drsnáka prozradí jeho tetování, Upíra jeho vzhled, který říká, že potřebuje z někoho vysát energii. Primadonu si nelze splést. Nafintěná slečinka je také jasná, avšak Milosrdný samaritán se pozná obtížně. Nikdy nevíte, jakého balíčku bude Milosrdný samaritán součástí, což je ale vlastně jednou z typických vlastností tohoto archetypu. Neustále intuitivně skenujeme jednotlivé lidské typy a ukládáme si je do svého archetypového alba.

Nelze se tomu vyhnout. Je to součást našeho intuitivního mechanismu přežití. Důvěřujeme vzorům, které jsou nám podobné – archetypům, které intuitivně rozeznáme. Pokud někomu nedůvěřujeme, je to proto, že nedokážeme jeho archetyp jasně rozlišit, nebo jsme v minulosti potkali někoho se stejným archetypem a nebylo nám příjemné, jak se projevoval.

Přemýšlet v archetypech je pro děti stejně přirozené jako hrát si, učit se chodit a komunikovat. Archetypy, symboly a mýty jsou aspekty naší intuitivní inteligence. Jsme přirozeně intuitivní, protože na intuitivních schopnostech závisí naše přežití. Stejně tak vnímáme jednotlivé archetypy, i když si asi neuvědomujeme, že máme vrozenou schopnost porozumět řeči mýtů a symbolů a reagovat na ni ještě dříve, než se jsme schopni rozumně uvažovat.

Se svým světem jste byli v mytickém kontaktu již dávno předtím, než jste se naučili číst a psát. Měli jste neviditelné přátele a představovali si, jak navštěvujete školy, ve kterých se čarodějové učí kouzlit. A bylo to pro vás skutečné, přinejmenším na chvíli. A i když si nyní, jako dospělí, uvědomujete, že mytická místa neexistují – alespoň ne fyzicky – stejně k nim ve své mysli inklinujete. Představují posvátný prostor vaší duše, vaše osobní archetypální teritorium.

Řeč archetypů je univerzálním jazykem lidské duše. Všechny nás psychicky propojuje prostřednictvím toho, čemu švýcarský psychiatr Carl Gustav Jung říkal kolektivní podvědomí. Jung vnímal archetypy jako podstatný orientační nástroj naší duše, který představuje bránu mezi vědomou myslí a nevědomím a který by nám mohl pomoci stát se integrovanými lidskými bytostmi.

Všiml si rovněž, že se archetypy často spojují s dalšími archetypy, následkem čehož se pak archetyp může projevovat různým způsobem, podle daného jednotlivce. Jistá žena, kterou znám, měla například velice silný archetyp Umělce. Již od dětství se u ní projevovaly umělecké vlohy a „roucho umělce“ si nasazovala velice přirozeně, snadno a ladně. Cokoli dělá, od jejího oblékání k tomu, jak strojí stůl k jídlu, má punc uměleckosti. Žije ve skutečné harmonii se svým archetypem Umělce, aniž by na to vědomě musela myslet.

Vzpomenu-li si ale na jiného muže, kterého rovněž znám, vidím, že jeho Umělec je smíchán s jinými archetypálními vzory a vzniká tak naprosto jiná forma energie. Jeho dětství nebylo tak pohodlné jako u předchozí ženy. Takže jeho Umělec na sebe přibral vlastnosti Strádajícího umělce, jistý aspekt uměleckého archetypu, kterým se proslavili zejména malíři, jakými byli Toulouse-Lautrec a Van Gogh. Schopnost tohoto muže nevěřit vlastnímu nadání neustále snižovala jeho sebevědomí, až se nakonec musel stáhnout do archetypu Křehkého dítěte. Křehké dítě se pak dalo dohromady se

Strádajícím umělcem a výsledkem bylo, že dotyčný žil v neustálém strachu a nejistotě. Bylo to jako jakési mentální rádio, které nedokázal vypnout, a tak vyhrávalo celý den a vysvětlovalo mu, že v tomto světě nemůže jako Tvořivý umělec, kterým chtěl kdysi být, nikdy přežít. Nakonec se vrátil domů a sehnal si zaměstnání na poloviční úvazek jako malíř pokojů a údržbář. Aby byl schopen platit své účty, musel zrevidovat své vnitřní mýty o tom, kým „doopravdy“ je a co se mu děje. Řekl si, že bude prostě malovat pokoje, dokud nenašetří dost na to, aby si mohl zaplatit kurzy uměleckého kreslení. Dokud Strádající umělec a Křehké dítě řídili jeho vnitřní mytologii, nemohl nikdy opustit domov – tak mocné jsou mýty obsažené v našich archetypech. Vždy měl ovšem možnost svého Tvořivého umělce oživit. Jediné, co mu stálo v cestě, byl strach, že nemá dost talentu na to, aby v uměleckém světě uspěl. Archetypy si ale vždy najdou způsob nějakého vyjádření – v jeho případě se malování pokojů stalo stadiem odpočinku, kdy mohl nabrat potřebnou odvahu.

Vnitřní síť

To, co Jung nazýval kolektivním podvědomím, vnímám jako naši vnitřní síť, ultrarychlý duševní systém, který nás spojuje se všemi ostatními lidskými bytostmi pomocí ohromného systému archetypů. Každý archetyp je sám o sobě program skládající se ze souboru mýtů a zásoby symbolů a kulturních legend spojených s oněmi mýty.

Představte si nyní Zemi pokrytou miliardami spojnic křížem krážem, které slouží jako výkonná přenosná síť, přenášející psychickou aktivitu lidí nekonečnou rychlostí. Každá myšlenka, pocit, každý vjem a lidská vibrace je okamžitě přenášena touto sítí a nese jednu věc, kterou má každá lidská zkušenost společnou: energii.

Cokoli děláte, říkáte, myslíte si, propočítáváte, zvažujete či máte na sobě oblečeno, je konáno s energií myslí. Energie je jediná složka obsažená v každém lidském konání, od okamžiku narození až po vaši smrt. Vše v životě je vlastně rozvažování o energii, a všechna ta energie prochází skrze zmíněnou archetypální síť.

Jen se zeptejte sami sebe, proč se rozhodujete tak, jak se rozhodujete, a co vás vlastně motivuje k tomu, abyste se chovali právě tak, jak se chováte. Nakonec zjistíte, že vaše rozhodování je v podstatě o energii: Když tohle řeknu, dodá mi to energii, nebo mi ji to vezme? Měl bych raději mlčet? Vyslovit to? Vyjádřit se? Být upřímný? Mám jednat podle svého pocitu, nebo si napřed shromáždit více informací? O co mi tady vlastně jde? I tak jednoduché věci jako navrhnout jinou restauraci, než navrhl váš přítel, dokážou nahnat strach. *Raději budu souhlasit a půjdu s kolektivem*, řekne si většina lidí.

Proč ale všechna svá rozhodnutí nakonec redukuje na kalkulaci o energii, která se přenáší touto sítí? Protože jsme všichni propojeni, všichni jsme součástí téže sítě života. Rodíme se již zapojeni do této vnitřní sítě pomocí energetického připojení. Přicházíme sem s batůžkem naplněným pravdami a moudrostmi, které jsou společné vši lidské existenci. To jsou ty věci, které vrozeně víme, jako například hluboké pochopení správného a špatného. Je to v naší buněčné DNA. Nejsme si sice těchto pravd nesených naší DNA vědomi již při narození, nicméně jak zrajeme, začínáme si jich všímat. To je posvátná znalost, kterou je třeba znovu probudit, rozdmýchat zevnitř a rozeznat intuitivně, nikoli racionální myslí. Pokud jste se někdy zamýšleli nad tím, jaký je skutečný smysl života, nebo pokud jste sami sobě řekli: „Potřebuji přijít na to, co je pro mne doopravdy důležité,“ pak jste s tímto procesem již začali. Ona vnitřní hnutí jsou pozvánkou k probuzení, k nalezení vašeho autentického „já“.

Přitahují nás příběhy o starověkých hrdinech, kteří vyrazí na archetypální Cestu Hrdiny, osamělou cestu za odhalením vlastního

já. Naleznete-li cestu k této drahocenné posvátné znalosti toho, kým skutečně jste, naleznete místo své síly. To je podstatou pravé sebeúcty, svatý grál vnitřního hledání.

Na okamžik se zamyslete nad otázkou, kolem níž se točí tato kniha: *Kdo jste vy?* Všichni se sami sebe ptáme: *Kdo vlastně jsem?* Ptáme se mnohokrát za život, ale k odhalení odpovědi v našich hlubinách potřebujeme aplikovat správný slovník. Tuto otázku si klademe proto, že vlastně hledáme důvod, proč nám byl dán dar života: *Kvůli čemu jsem se narodil?* Tato otázka je archetypálním hraničním přechodem, bodem obratu, kde toužíme sami sebe hlouběji poznat. Symbolizuje zrání, během kterého se posouváme od definování sebe sama podle toho, co *máme*, k touze poznat sebe podle toho, co můžeme *dělat*, čím *být* a čím můžeme být *prospěšní*. Mám v sobě Umělce? Narodila jsem se jako Vizionářka? K poznání hlubší pravdy o sobě je zapotřebí vydat se na cestu do vlastního nitra za silou vašich archetypů.

Spojení s vašimi archetypy a vnitřní sítí

V této knize vás seznámím s vnitřní sítí a s deseti archetypálními vzory, které odrážejí energetické trendy naší doby: jsou jimi (v abecedním pořádku) Aktivista, Atlet, Duchovně hledající, Intelektuál, Pečovatel, Rebel, Umělec/Tvůrce a Vizionář, a dva převážně ženské archetypy (ačkoli se týkají i mužů), jimiž jsou Královna/Ředitelka a Manekýna,. Každý z archetypů je představitelem celé rodiny archetypů, skupiny archetypů s podobnými vzorci. Například Pečovatel je vůdčím představitelem Pečující rodiny, k níž náleží dále Matka, Zachránce, Učitel, Léčitel a Průvodce. Podobně archetyp Rebela vychází z celé rodiny, která se skládá z Individualisty, Válečníka a Hrdiny. Všichni členové rodiny mají společnou celou řadu

znaků, ale v jemných rysech se odlišují, tudíž se někdy mohou plést. Lidé často mají problémy odlišit Léčitele od Zachránce, neboť obě postavy mají vnitřní potřebu reagovat na potřeby lidí, kteří hledají pomoc. Avšak zasvěcení Léčitele – odehrávající se na Cestě Zraněného léčitele – platí pouze pro Léčitele a k archetypu Zachránce nepatří. (Ne všechny archetypy mají cestu zasvěcení. Zasvěcení je posvátný rituál spojený s archetypem, který slouží v nějaké posvátné roli, například v léčení).

Cesta Zraněného léčitele začíná „zraněním“. To na sebe může brát podobu vážné nehody, nemoci či životních okolností, které danou osobu připraví o většinu toho, co má, a dají jí na výběr: Buď se pod tíhou okolností zhroutit, nebo „vstát, vzít své lůžko a chodit“. Zranění tohoto léčitele přivede k bodu, kdy se musí rozhodnout mezi smrtí a činem, v němž má jedinec příležitost naprosto proměnit svůj vztah ke své energii. Do této chvíle svou sílu definoval jako něco zvenčí – postavení, peníze, jméno, bezpečí a víru ve vlastní nepremožitelnost. Utrpěná rána však tuto iluzi o energii přicházející zvenčí zcela zmaří a ukáže, jak mylné a falešné je spoléhat se na vnější svět. Volbou Zraněného léčitele je zahodit všechna svá přesvědčení o síle a pozemské jistotě a objevit paradigma alternativního uzdravení. Dospěje k pochopení, že jej může vyléčit pouze to, když se spojí se svým vlastním duchem.

Jen díky tomu mnoho Zraněných léčitelů zažilo podivuhodná uzdravení z nemocí nebo dokázali vyvážnout ze situací, které by pro ostatní znamenaly téměř jistou smrt. Zraněný léčitel vychází ze své těžké zkoušky vyléčen a zmocněn pomáhat druhým v léčbě jejich ran.

Kapitola 2

VAŠE OSOBNÍ CESTA

Čím více víte o tom, jak vaše archetypy fungují, tím snáze si všimnete jejich vlivu na své myšlenky, postoje, chování a osobní mýty a symboly. Začnete-li zkoumat své archetypy, často vám vyvstanou otázky, například: *Kolik archetypů vlastně dohromady existuje?* Tuto kapitolu jsem věnovala nejčastěji se opakujícím otázkám ohledně archetypů a toho, jak nás ovlivňují.

Kolik symbolů a archetypů existuje ve vesmíru?

Množství archetypů v lidském podvědomí je nekonečné. Některé z nich jsou velmi staré, jako například Matka, Léčitel a Hrdina. Jsou to starobylé archetypy, které jsou univerzální a nadčasové. Jiné jsou nové a vytváříme je během našeho vývoje. V internetovém věku patří mezi nové třeba Hacker nebo Internetový surfař. Jsou vyjádřením naší doby, a proto se z našeho vědomí mohou opět vytratit stejně rychle, jako se objevily, nicméně přesto dobře ilustrují fakt, že oblast archetypů je interaktivní. Dokud se budeme dále rozvíjet, bude se měnit také komplexita a charakter archetypální oblasti.

Stejně jako existuje neomezené množství archetypů, není omezen ani počet osobních symbolů, které si sami vytváříme. Pokud například podnikáme něco společného s někým, kdo je pro nás důležitý, není neobvyklé, že si prožitý čas označíme určitou maličkostí, suvenýrem, který onen zážitek symbolizuje. Znalá jsem ženu, která si z každé restaurace, kterou navštívila, přinášela domů krabičku sirek, která tam byla připravena pro hosty. Na krabičku zevnitř si pak vždy zapsala datum a co se v té restauraci oslavovalo. Po příchodu domů krabičku vhodila do ohromné sklenice, kterou měla v obývacím pokoji. Je to krásná myšlenka. Každá krabička pro ni měla symbolický význam, i když pro kohokoliv jiného to neznamenovalo nic.

Před lety jsem si začala domů nosit malé kamínky nebo i kameny z míst, na která jsem cestovala a kde se mi líbilo. Když jsem domů přinesla první kámen, nebyla jsem si zcela jistá, co s ním vlastně budu dělat, takže jsem jej položila k velkému květináči v obýváku. V dalších letech jsem ve sbírání pokračovala a domů nosila další vzpomínky z cest: ne všechny jsem našla, některé – například vzácné kameny a broušená srdce z krystalů – jsem dostala jako dárek. Nakonec okolo mé rostliny vyrostla kamenná zahrádka, se symboly lidí a míst z celého světa. Tyto kameny nemají žádnou peněžitou hodnotu, ale symbolicky jsou pro mne neocenitelné.

Do našich symbolů vkládáme energii tím, že předmětům, místům a událostem, které jsou jinak samy o sobě neutrální, přidělujeme určitý význam. Dům je pouhým domem, dokud není váš. Pak se stane archivem vzácných zážitků i těžkých vzpomínek. Lidé si pro štěstí shromažďují různé maličkosti, umělecké předměty, talismany, čtyřlístky či náboženské symboly. V podstatě to nejde jinak – neustále vstupujeme do různých rituálů, při nichž přiřazujeme všelijakým místům a předmětům symbolické významy. Máme totiž vnitřní potřebu dávat význam světu okolo nás.

Až půjdete příště nakupovat, a to se týká především žen, pozorujte jen tak pro zábavu, jak se vlastně rozhodujete o tom, zda něco zakoupíte. Domníváte se, že do obchodu jdete koupit zcela konkrétní věc, avšak podvědomě tam jdete také proto, abyste si občerstvily jistý druh energie. Objevíte-li něco, co se vám líbí, jste k tomu přitahovány – ne proto, že to má správnou barvu a cenu, ale také proto, že ona věc nese symbolický význam, který při nákupu chcete zažít. Je pro vás spojena s pojmy jako *sexy*, *úspěch*, *výjimečnost* nebo *štíhlost*? Cítíte se v blůze, kterou si zkoušíte, příjemně a zároveň vám sluší? Pokud ano, dosáhla jste svého cíle: cítíte se znovu štíhlá a sexy. Nalezla jste věc, která vám dává přesně ten druh energie, o kterou vám šlo.

Kolik archetypů má jednotlivec?

Přestože můžete mít větší či menší vztah k mnoha archetypům, pokud jde o *primární* osobní archetypy, jejich počet je omezený. Máte spíše celý shluk archetypů, které jsou pro vás typické a formují vaši vnitřní síť vlivů, které se někdy projeví samostatně a jindy své energie kombinují.

Jak určíme vlastní archetypy?

Poznáte je ve svých příbězích, vzorech, ve svém strachu, ve svých nadáních – ve všem, co se ve vaší přirozenosti stále opakuje. Co byste řekli, že je pro vás „typické“? Jak vás druzí lidé obvykle popisují? (Pokud jste na to připraveni, požádejte přátele, aby vám s tím pomohli. Budete překvapeni, co se o sobě dozvíte.)

Archetypy jsou vzory, u kterých víme, jaký příběh žijí. Jde třeba o starověké podobenství, například to o Davidu a Goliášovi, které

nám dalo archetyp Násilníka, nebo Panny v ohrožení, jejíž kořeny vedou až k legendám o králi Artušovi či pohádce o Šípkové Růžence, uvězněné v hradu a čekající na svého Zachránce, či Sněhurce očekávající kouzelný polibek prince, který ji probudí. Některé příběhy jsou nádherné, jiné smutné, jeden romantické, druhé traumatické.

Pravdu o sobě znáte a víte, co o vás vždy platilo. Kupříkladu víte, že jste Zachránce, a pokud skutečně jste, víte, že druhé lidi zachráníte zcela instinktivně, i když sami nebudete chtít, poněvadž tak jsou vaše reakce naprogramovány. Většina Zachránců začne lidi zachraňovat výměnou za lásku, ale v určitém okamžiku se často stane, že vaše snaha není oceněna. Pak konečně osvobodíte sami sebe od vlastního programu a dalším pak můžete pomáhat svobodně. Celá léta můžeme popírat své archetypální vzorce, ale jednoho dne se archetyp nevyhnutelně prosadí a projeví. Něco nás přinutí postavit se mu čelem a tím, že si jej uvědomíme, získáme zpět svou ztracenou sílu.

Při zkoumání archetypů získáte smysl pro to, jak se jejich charakteristické vzorce projevují skrze vás a jak se univerzální, neosobní vlastnosti archetypu mísí s vaší vlastní osobností. Při troše praxe si můžete vycvičit „oko na archetypy“, tedy schopnost oddělit se od sebe sama a sledovat své vlastní myšlenkové vzorce a chování a prohlédnout, podle jakých mýtů žijete.

Další způsob, jak odhalit vlastní archetyp, je navštívit webové stránky www.ArchetypeMe.com a udělat si jednoduchý vtipný test.

Jak se můžeme naučit rozpoznávat archetypy jiných lidí?

Jedním ze způsobů, jak archetypy rozeznat, je sledovat populární kulturu a její vzory. Disneyovské pohádky jsou hustě osídleny Prin-

ceznou a komerčně úspěšné filmy Hrdinou. Existuje celá řada dalších filmů, ve kterých jsou pěkně vidět archetypy. Hlavní postava filmu *Ďábel nosí Pradu* – Miranda Priestly – je jasnou Královnou/Princeznou; údajně byla vytvořena podle Anny Wintour, ikonické editorky časopisu *Vogue*. Pravidelně se ve filmech objevuje také Aktivista; klasickým příkladem je aktivistka Erin Brockovich ve stejnojmenném filmu nebo Skeeter z filmu *Černobílý svět*, která píše o rasismu šedesátých let na jihu USA z perspektivy černošské dívky pracující jako domácí služka. Aibileen a Minny, které se odváží hovořit o poměrech, jsou Rebelky.

V jiné oblasti kultury nalezneme inovátory jako Stevea Jobse z Apple či Marka Zuckerberga, zakladatele Facebooku. Ti dokonale ztělesňují archetyp Vizionářů, kteří vytvářejí zcela nové světy na samé hranici poznání technologií a internetu. První dámy USA, jako například Jacqueline Kennedy, Laura Bush a Michelle Obama, nás nesmírně fascinují, protože představují několik mocných archetypů současně: Královnu, Pečovatelku a Manekýnu. Uctíváme Atlety natolik, že jim dáváme větší platy než manažerům firem a povzbuzujeme děti, aby byly soutěživé jako oni. Sledujeme Lebrona Jamese, Dereka Jetera či olympijské gymnasty, a oni nás inspirují, neboť skvěle ztělesňují svůj archetyp.

Za archetypy však nemusíte chodit tak daleko. Je váš šéf v práci Intelektuál, který se živí číslicemi, nebo jde spíše o Vizionáře? A co vaše dítě – jde o Atletu, nebo Umělce? Copak jsou asi zač ti sousedé, jejichž kompost vám zavání pod nos? Jsou to oddaní Aktivisté, nebo jen členové strany Zelených? Všimněte si archetypů, které jsou činné v lidech, se kterými se setkáváte, ať už doma, v práci či na televizní obrazovce. A jakpak se lidé prezentují na Facebooku? Jaké archetypy se snaží představovat vědomě, či představují nevědomě?

S tím, jak se budete stávat citlivějšími k archetypálním vzorům okolo sebe, nebude vám tolik vadit, když si povšimnete svých vlast-

ních. Sníte o tom, že byste od všeho odešli? Možná jde o vašeho Duchovně hledajícího/Mystika, který vám říká, abyste se stáhli. Možná, že máte náhlý jasný nápad, jít znovu na nějakou školu: To si váš Intelektuál brousí zuby na knihy. A co se děje s temnou stránkou vašich archetypů? Třeba se Královna hádá se stejně charismatickým Králem/Šéfem. Nebo vaše děti naléhají, abyste je přestala otravovat, což je jasné znamení, že váš Pečovatel se zvrhl do rodiče-stíhačky.

Vybíráme si vlastní archetypy? A můžeme je změnit?

Tyto otázky mám ráda, protože naznačují, že smysl a význam našeho života je možná určen jakousi božskou nebo vyšší kosmickou silou. Pokud jsme si naše archetypy nevybrali my, pak kdo jiný? A pokud jsme si je vybrali my, kdo zorganizoval ty možnosti výběru? Byl to Bůh? A pokud ano, kdy se to vlastně stalo? Muselo to být ještě před naším narozením.

Osobně věřím, že se rodíme s životním úkolem a že tyto úkoly jsou řízeny našimi archetypálními vzory. Nazývám tyto úkoly „posvátnými smlouvami“. Archetypy, které jsou obsaženy ve vaší posvátné smlouvě, řídí vaše vztahy s vaší osobní a duchovní silou a projevují se v každé oblasti vašeho života.

K představě, jak k nám archetypy přicházejí, jsem došla pozorováním přírody a hlubokou úctou k mystickým zákonům. Příroda i mystické zákony přesahují všechna náboženství; proto nejsou jejich stálost a síla kontrolovány a organizovány žádnou pozemskou politikou či teologií. Od zákonů přírody se učíme, že život je uspořádaný a řízený cykly, které zřetelně působí jedny na druhé. Nic neexistuje bez smyslu. Jako lidské bytosti jsme podřízeni zákonům

přírody stejně jako vše na Zemi. Naše životy dostaly smysl a význam jako součást řádu života samého.

V rámci těchto zdánlivě neomezených obzorů však existují hranice. V jistém smyslu jsme vymezení naším archetypálním uspořádáním. Můžeme být dokonalí jen v tom, kým jsme; nikoli v tom, kým bychom chtěli být. Rodíme se s daným souborem vloh, talentů, aktiv, závazků a životních výzev, zapsaným v naší DNA. Naše archetypální vzory jsou v nás od narození otištěny, možná, že ještě dříve, v děloze. Své primární archetypy nemůžete změnit, ale jejich vliv můžete zušlechtit. Můžete své Zraněné dítě proměnit na Zázračné dítě, ale kořeny vašeho Zraněného dítěte s vámi zůstanou napořád. Jinými slovy, zranění z našeho dětství nás nikdy neopouštějí, nicméně jejich vliv na svůj život můžeme vyléčit. Jak v životě zrajeme, máme možnost rozšiřovat své porozumění, aby obsahovalo i porozumění utrpení druhých lidí, včetně našich rodičů. Tímto způsobem se otevíráme dalším aspektům archetypu Dítěte, nejen toho zraněného.

Chcete-li se na toto učení o archetypech podívat z jiné strany, zamyslete se nad tou vaší částí, které si vážíte a máte ji rádi. Možná máte rádi Baviče v sobě nebo Léčitele či Internetového surfaře. Prostě víte, že v této oblasti života jste dobří. Už jste se s tím narodili. Dokázali byste to změnit? To si ani neumíte představit, to jste vy sami, na své nejhlubší úrovni.

Změnit archetypy jako oblečení je tedy nemožné, protože nemůžete být někým jiným, než kým v jádru jste. Vaše archetypální vzory pronikají každým aspektem vašeho vědomí i podvědomí, od nejjemnějších hladin života k těm nejzjevnějším. Jak sami sebe během postupujících let poznáváte, začínáte jim a jejich hlubokému vlivu na svou psychiku rozumět. Život nám přináší příležitosti spatřit sebe sama v akci: v lásce, pod palbou, ve stresu, při porodu, při spontánních činech, při tom, jak se vypořádáváme se ztrátou, při dobročinnosti. V životě se rozvíjíme a zrajeme, ale pořád v rámci svých archetypů.

Můžete předstírat, že jste něčím jiným, nežli jste, ale nakonec vám dojde energie, protože to není vaše pravé já. Kupříkladu já nemám nic společného s archetypem Atleta, ale přesto mi to nebrání jít si zacvičit do posilovny. Zabrání mi to ale v představách, že bych mohla soutěžit na olympiádě. Zajisté, mohu se atletiky účastnit, ale moje psychika postrádá atletický mýtus. Dokážu si vizualizovat samu sebe, jak běžím závod, ale tato vize nijak neoživuje mého ducha, protože nemám archetyp, který by tomu odpovídal. Potkala jsem mnoho lidí, kteří žili život „na neutrálu“, protože se zaměřili na něco, pro co nebyli archetypálně vhodní. Několik z nich chtělo být Hercem. Jiní toužili stát se Bavičem. Jedna žena snila o tom, že je předurčena stát se velkou skladatelkou písni. Nikdo z nich však neměl pro své představy potřebný archetyp, což se projevovalo nedostatkem talentu a příležitostí, které by se jim naskýtal. Příležitosti jsou součástí našeho archetypu a oživit příležitosti můžete pouze archetypem, který máte.

Jak naše archetypy fungují ve vztazích?

Dost často mluvíme o „magnetické přitažlivosti“. Říkáme, že jsme byli k někomu magneticky přitahováni od první chvíle, kdy jsme jej spatřili. To, co v tom okamžiku zažíváte, je plné přehrání archetypu. Uvnitř cítíte energii, vibraci, která často stoupá vzhůru po páteři a po kůži. Jde o kompletní prožitek archetypálního magnetismu. Svě nadšení z dané osoby sotva zvládáte krotit, protože magnetismus je doslova hmatatelný. Pokud je tato přitažlivost romantická, jsou tito dva lidé archetypální druhové.

Magnetismus je okamžitý. Buďto je, nebo není. Máme dva různé zážitky: magnetickou přitažlivost a magnetické spojení. Magnetická *přitažlivost* je romantická a magnetické *spojení* je přirozená síť

života – přátel, rodiny a širší sociální sféry. Obojí může mít různou intenzitu. S některými lidmi jste pouze v nezbytném kontaktu, s jinými vás kontakt obohacuje, a s několika máte vztah důvěrný. Nikdo nedokáže magnetizovat spojení se všemi. Mnoho lidí při tom v přeneseném smyslu slova i doslovně vyčerpá svou energii.

Jak s námi archetypy komunikují?

Archetypy nejsou jako andělé či vnitřní průvodci. Nejde o entity, se kterými bychom mohli mít jistý druh vztahu. Běžně se věří, že můžeme komunikovat s anděly a duchovními průvodci pomocí modlitby, a že oni naopak mohou vstupovat do našich životních krizí a vést nás. Archetypy neslyší naše modlitby ani neposkytují osobní vedení. Jsou to neosobní vzorce vědomí, které vytvářejí podstatu lidské přirozenosti. Jsou však součástí našeho vědomí a neustále jsou v kontaktu s výboji energie, kterou generujeme. Tyto kosmické psychické vzorce potom obnovují staré mýty a oblékají je do novějších kabátů, aby mohly fungovat v souladu s vývojem společnosti. Například v ženských mýtech a snech stále máme Rytíře v zářivé zbroji, ale jeho zbroj se v dnešních dobách bude projevovat spíše oblekem od Armaniho a autem, jako je mercedes; nebude mít meč a štít. Mýty potřebují dobové oblečení. Sejměte ale kostýmy, a zjistíte, že stejné příběhy se žijí stále znovu a znovu.

Jeden ze způsobů, jakým s námi archetypy komunikují, je ten, že nás naplňují energií a ožívují naše mýty a fantazie. Někteří lidé si sami sebe představují kupříkladu jako Vůdce. Abraham Lincoln byl jedním z nich. Již ve svém mládí věděl, že se narodil pro velký úkol, a tento pocit jej již od dětství směřoval ke studiím za velmi těžkých okolností. Nakonec se stal právníkem. Toto zaměstnání jej ale neuspokojovalo, takže se rozhodl vstoupit do politiky, protože si sám

sebe představoval jako politického Vůdce. Když si sám sebe představil v Kongresu, tento obraz jej naplňoval energií a vitalitou. Jakmile Lincoln do politiky vstoupil, věděl, že je v souladu se svým posláním, se svým životním smyslem. Teprve však, když přišla válka Severu proti Jihu, kdy musel čelit výzvě zachování Unie, si plně uvědomil, že naplňuje poslání, pro které se narodil.

Archetypy k nám mohou přicházet ve formě představ v našich snech a denním snění. Projevem aktivity archetypů jsou rovněž souhry okolností a synchronicita. To, čemu Jung říkal synchronicita, je vlastně smysluplná souhra okolností dvou událostí, které spolu příčinně nijak nesouvisí. Kosmické síly, které organizují „náhody“ a synchronické okolnosti Junga velmi zajímaly, protože bylo jasné, že jisté chvíle našeho života takové zvláštní okamžiky obsahují a jiné nikoli. Vytušil, že nějakým způsobem musíme být součástí tvorby takových shod okolností prostřednictvím síly naší mysli a archetypálních vzorů. Nikdo však, dokonce ani Jung, neurčil přesný alchymický recept. I tak ale vnímáme synchronní události jako události většího významu, než jaký mají události běžné, a to i přesto, že jejich význam si musíme zjišťovat sami – nebo přesněji, musíme si do nich sami promítnout význam. Třeba si náhle vzpomenete na kamaráda z dětství, na někoho, koho jste již 30 let neviděli, a pár hodin nato jej potkáte na přechodu ulice. Nakolik toto setkání užitekujete, je na vás. Avšak jistě jen málo z nás takovou událost naprosto ignoruje. Spíše ji vnímáme jako vyjádření archetypálních energií, které spontánně organizují události našeho života.

Co je to rodina archetypů?

Rodina archetypů je skupina archetypů sdílejících stejné energetické téma. Například rodina Pečujících archetypů sjednocuje ty ar-

chety, které vyjadřují lásku a péči: Pečovatel, Matka, Zachránce, Učitel. Mnoho archetypů má podobné vlastnosti. Přestože odlišnosti mezi nimi jsou jen jemné, jsou dosti významné na to, aby byly vnímány jako odlišné archetypy. Například Průvodce se liší od Kámoše, neboť Průvodce v sobě nese jistou emocionální oddanost, zatímco Kámoš je vhodný spíše na společné hry.

Na stránkách této knihy není možné probírat všechny známé archetypy, ale tím, že je seskupíme do rodin, můžete si udělat představu o jejich základních energetických strukturách. Třeba zjistíte, že souzníte více s nějakou rodinou archetypů jako celkem než s jedním jejím členem. Ani to není neobvyklé. (Popisy některých archetypů, o kterých zde nepíši, naleznete v galerii archetypů v závěru knihy.)

Proč je užitečné učit se rozeznávat archetypy?

I když se možná archetypy začnete zabývat spíše jen tak pro zábavu, „abyste se o sobě dozvěděli víc“, síla skrytá v jejich zkoumání spočívá přesně v tom, že se o sobě dozvíte „víc“, pouze s tím rozdílem, že jde o vás, o vaše *skutečné* já. Nikdo z nás nezačíná život s vědomím, kdo jsme či proč jsme takoví, jací jsme. Abychom na to přišli, musíme zkoumat vlastní hlubiny. Jakmile je spuštěno první vzplanutí zvědavosti, vydáte se na cestu hledání vnitřní moudrosti: *Kdo jsem? Proč jsem se narodil? V čem spočívá má vnitřní síla?* Tohle nejsou běžné, obyčejné otázky, a tak je nelze vyřešit nalezením správného zaměstnání či pravého životního partnera. Jde o volání z hlubin vaší bytosti, která vás vyzývá k objevení vašeho pravého já, které touží být přijato bez zaváhání či strachu. A otisky tohoto vašeho pravého já jsou nesené vašimi archetypy.

Onehdy mi řekla jedna žena: „Potřebuji se stáhnout a najít se.“ Věděla jsem, že když to řekla, nemyslela tím, že najde sebe, ale že

najde své Já, s velkým „J“. Probudila se ke své vnitřní přirozenosti, k té části sebe samé, která byla více než její osobnost, více než její každodenní život. Objevila vnitřní hlas, odlišující se od běžného přemýšlení, které řídí náš život prostřednictvím pravidel a očekávání.

Zeptala jsem se jí: „A co si myslíš, že na té cestě hledání svého Já nalezneš?“

„Vždycky jsem toužila stát se umělkyní,“ řekla. „Teď už vím, že umělkyně jsem. Nikdy jsem svému Já nedala příležitost věnovat se umění, neboť jsem si říkala, že mě nikdo stejně nebere vážně, tak jak bych se mohla brát vážně já sama? Avšak cítím, jako bych žila falešný život, lež. Nemohu to už déle vydržet. Je mi jedno, jestli budu trpět hladu. Raději budu žít opravdově a mít hlad než zůstat v blahobytné lži.“

Tím, že se setkala se svým Já, potkala takhle žena svůj archetyp Umělce. Již nemohla dále pokračovat v životě, ve kterém musela klamat sama sebe a ostatní obviňovat z toho, že nemůže prožívat osud svého archetypu.

Jak jinak nám ještě poznání našich archetypů prospěje?

Za ta léta, co jsem pracovala s tisíci lidí jako učitelka a intuitivní lékařka, došla jsem k závěru, že prozkoumat naše mýty je pro zdraví stejně důležité jako prozkoumat tělo. Zklamání, zlomená srdce a životní krize jsou výsledkem vašeho plánování života a těžko se hojí, jednak proto, že způsobily skutečný zmatek, ale také proto, že byly otřeseny vaše mýty. Vlastně je lehčí vzpamatovat se z nějaké krize ve fyzickém uspořádání života než z krize mýtů. A obzvláště těžké je uzdravit se z krize mýtů, když ani netušíte, že nějakou máte! Neroz-

poznaná krize mýtů se může stát semínkem celoživotní deprese a dokonce i smrtelné nemoci.

„Vždy jsem si samu sebe představovala, jak jsem vdaná, mám dvě děti a žiji v domě u moře,“ vyprávěla mi jiná žena. Když jí bylo 25 let, provdala se za mladého právníka a přestěhovali se do Cape Cod. Po dvou dětech a šesti letech manželství začal náhle její manžel zůstat v práci stále déle. Víte, o co šlo, a zrovna tak to bylo jasné její intuici, ale přiznat si pravdu nedokázala. Musela přijít rakovina tlustého střeva, která jí nakonec přinutila „vyzvracet celou pravdu“ (jak to sama nazvala), po letech polykání lži.

Přišla ke mně, protože chtěla více porozumět tomu, proč onemocněla a proč se nemůže vyléčit. Tou dobou již nebyla vdaná a ani u moře již nebydlela. Řekla jsem jí, že budeme muset probrat její mýtus o „dokonalém manželství“, který se pokazil. Jaký jiný mýtus má nyní místo něj?

Rozzlobila se a odpověděla: „Pořád chci být vdaná, mít dvě děti a žít u moře. Nevzdám se toho. Nevzdám! On mi nemůže tento můj sen“ – tedy mýtus – „zničit!“

Události ovšem již mezitím její mýtus zničily. Byla rozvedená, nemocná, podstupovala chemoterapii. Co ale tuto ženu doopravdy ničilo – její rakovina, nebo její otřesený mýtus? To, co potřebovala ke svému uzdravení, byl nový, vhodnější mýtus, který by jí dal důvod žít.

Objevování vašich archetypů je, jako když vás na úrovni duše někdo představuje vám samým. Možná sami sebe do této hloubky neznáte, stejně jako sílu, kterou vaše mýty a symboly ve vašem životě vytvářejí. Ale měli byste, protože jsou to tvořivé energie vaší psychiky a duše. Jejich poznání vám může zachránit život.

Jak objevit pravdu našich archetypů, aniž bychom museli onemocnět?

Probuzení se k pravdě vlastních archetypů spočívá v zodpovědnější péči o vlastní potřeby, jak vnější, tak vnitřní. Potřebujete se naučit rozeznávat a dešifrovat zprávy, na které jste nejcitlivější, totiž hlubší poselství svých symbolů a mýtů.

Dnešní lidé si sebe uvědomují stále více, neboť své vnitřní já zkoumají na nejrůznějších seminářích a sezeních, při meditaci a duchovním hledání. Probudili jsme svou intuici. Nyní potřebujeme různé nástroje vědomí, kterými bychom své životy řídili, a jedním z takových základních nástrojů je pochopení, kdo jsme a jak fungujeme na archetypální rovině.

Jak nám může znalost vlastního archetypu pomoci v přechodových fázích života?

Nejenže máme vlastní archetypy, které nás spojují s osobními mýty, fantaziemi a myšlenkami o světě, ale rovněž život sám je řízen archetypálními zážitky, které jsou nám všem společné. Patří mezi ně cyklus smrti a znovuzrození – univerzální prožitek opuštění jedné formy, aby mohla být vytvořena jiná. To je zobrazeno v mýtu o Fénixovi, ptáku, který shoří v ohni a pak se znovu zrodí z popela.

Všichni jdeme po nějakých cestách a docházíme na nich ke křížovatkám, bodům rozhodování, kde se na základě naší volby může náš život dramaticky změnit. Stejným způsobem můžeme prožít proměnu archetypu, kdy dosavadní dominance jednoho či více archetypů může být v rámci našeho archetypálního mixu předána archetypu jinému. Takový přechod může spustit například „syndrom opuštěného hnízda“. Prožívají jej obzvláště matky, které zůstávaly